

# Den bæredygtige so

Marie Louise Madelung Pedersen  
Dorthe Poulsgård Frandsen

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden



# Velkommen til ”Den bæredygtige so”

Dette oplæg kunne vi også have kaldt:

## ”Skal du have mælkeanlæg eller ej?”

Men for at svare på det spørgsmål, skal du vidt omkring i dit sohold, og se om din drift er bæredygtig.



# Definition bæredygtig

## Betydninger

---

1. som sikrer eller indebærer holdbare positive resultater (i en bestemt henseende) uden at ødelægge det foreliggende grundlag SPROGBRUG kendt fra 1977

I er underlagt en række rammer



colourbox

# 1. I har en ønskeseddel fra jer selv og omgivelser

- ØNSKESEDDEL -

At vores produktion er bæredygtig

At vi tjener penge

At vi har ansatte nok til at udføre opgaverne

At vi opfører os som ordentlige og redelige mennesker

At søerne fravænner mange, store og flotte grise

At vi har en god logistik i staldene

Osv.....

## 2. Jeres produktion er underlagt lovgivning

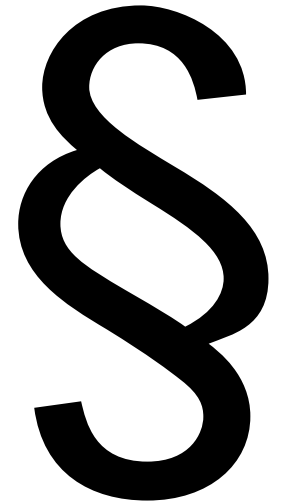
Farestalden er underlagt lovgivning

Lovgivningen angiver

1. Grisene skal være 4 uger ved fravænning (21 dage til tom og rengjort stald)
2. Alle grisene i farestalden skal kunne ligge på et fast gulv

Kommende overvejelser

1. Løsgående diegivende søer i Tyskland – hvad betyder det for dansk/europæisk lovgivning?



### 3. Jeres produktion er underlagt priserne

- Der er en teori, der hedder "Landbrugets trædemølle"
- Kan kaldes Landbrugets forbandelse



[Hvorfor er kødboller billigere end falafler i Rema? Vi dykkede ned i et mysterie om forbrugere og forbandelser \(zetland.dk\)](http://zetland.dk)

- Derfor optimerer vi!
- Teknologisk fremgang





## Men også biologisk fremgang

På 20 år er der sket følgende:

- ✓ Vi har fået **+5,3 levendefødte grise i kuldet og fravæner 4,4 grise mere i hvert kuld**
- ✓ En slagtegris bruger 0,19 FEsv mindre for at vokse 1 kg
- ✓ En slagtegris vokser i øvrigt 200 g mere om dagen
- ✓ Kød-% er steget med 1 %, selvom slagtevægten er steget med 13 kg

## Danmark har fundet et nyt gear





## Fremtiden?

### Avl:

- Stort fokus på at kunne fremstille en slagtegris til en lavere pris
- Øget overlevelse hos pattegrise
- Knap så stor stigning i antallet af fødte grise i kuldet
- Søerne giver mere mælk?

### Management:

- Søerne kan passe flere grise, hvis de får lov 😊
- Forbedret holdbarhed af søer -> der skal bruges færre polte, da vi fodrer poltene ud fra deres genetiske sammensætning

# Hvor står vi? Og hvor skal vi hen?

En bæredygtig produktion kræver:

- Orden eller uorden i ugeholdene?
- At I regner på flere alternativer
  - Reduktion i soantallet?
  - Bygge flere farestier?
  - Indkøbe mælkeanlæg el. minivådfoderanlæg?
- Det håndtag, I vælger, afhænger af bl.a. staldens levetid

**Vi kigger på to situationer:**

**A) Søren's farestalde, der er 20 år gamle**

**B) Mette, der gerne vil bygge en ny farestald**



## Søren er underlagt biologien – også i fremtiden

- Udover at der er biologisk vækst, er der biologisk variation
- Udsving i hvert farehold
- Tag kontrol over det, I kan kontrollere = gylte + søer pr. ugehold



42 - 50 søer  
pr. farehold

16,7 - 18,4  
levendefødte

13,9 - 16,1  
fravænnede



# Har Søren uorden eller orden?

Uge 40

Uge 41

Uge 42

Uge 43

Uge 44

# Har Søren uorden eller orden?



Uge 40

Uge 41

Uge 42

Uge 43

Uge 44

# Har Søren uorden eller orden?



Uge 40



Uge 41



Uge 42



Uge 43

Uge  
44

## Arbejdstiden bliver brugt på tilpasninger - og kvaliteten af grisene forringes





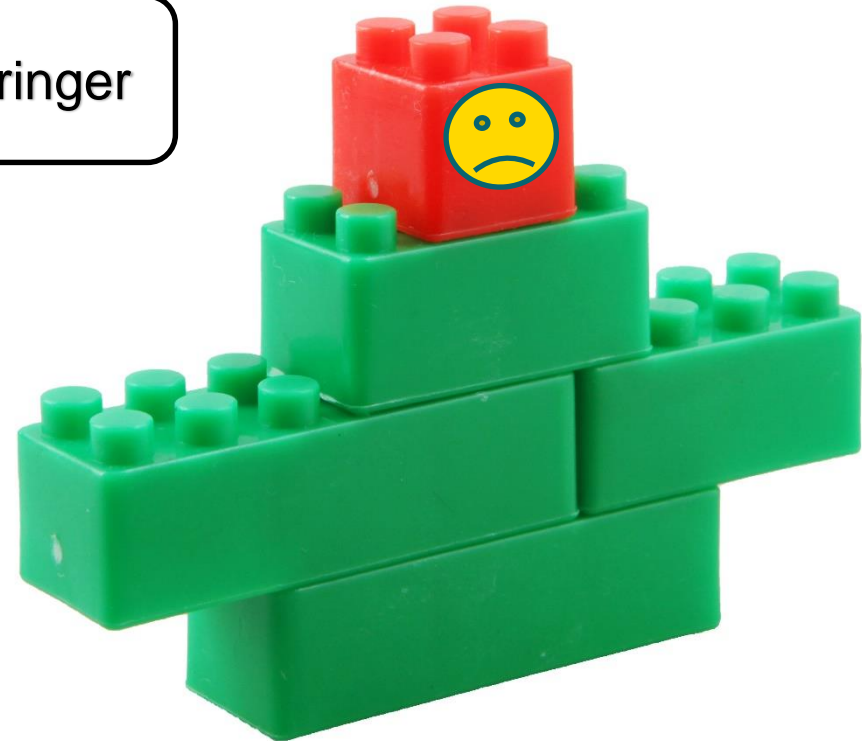
# Søren søger efter orden og starter i løbe- og poltestalden

- Fravænnede søer, der skal løbes igen
- Polteløbninger
- Omløbere
- "Forsikringssøer"

Antal faringer

....der skal laves plads i farestaldene....

Opgaven kræver en stor indsats  
og meget fokus



## Rammerne i farestalden er presset

- Søren har 35 % ammesøer og har et ønske om højere fravænningsvægt
- Husk - staldene er 20 år gamle
- Der kommer en reklame for et mælkeanlæg





## Tilbud til dig

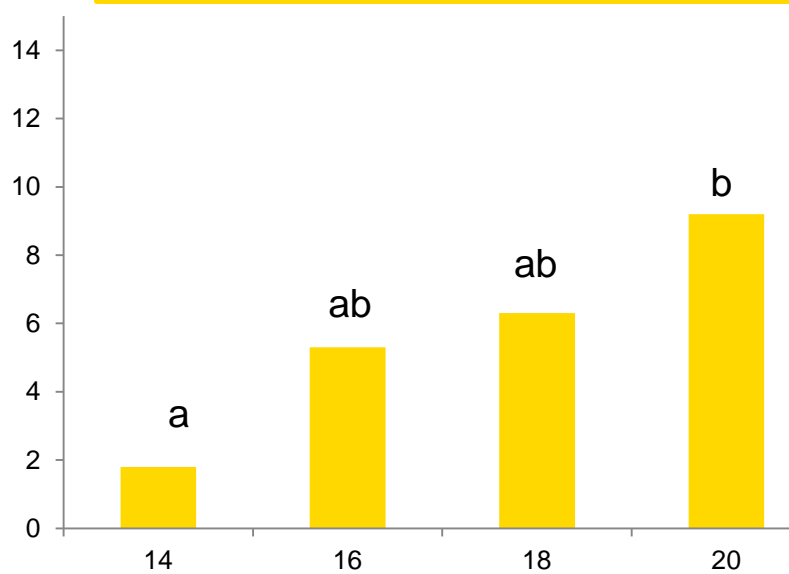
### Mælkeanlæg

- Få højere overlevelse
- Få flere fravænnede pr. fravænning
- Reducer ammesøer
- Få højere fravænningsvægt
- Spar foder i smågrisestalden

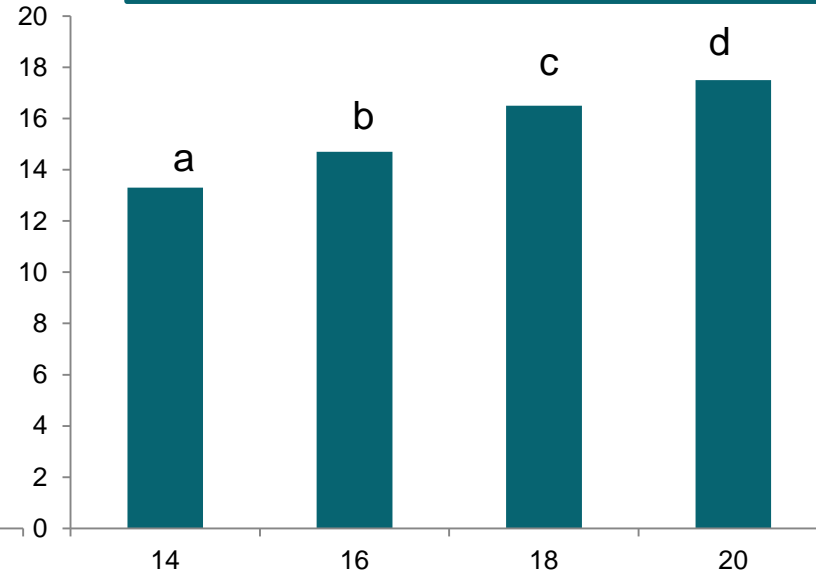
# Ja - mælkeanlæg kan afhjælpe Sørens problem

- Søernes pasningsevne øges
- 80 % af søerne kunne passe flere end 14 grise med mælkeanlæg
- Men der er risiko for, at fravænningsvægten og overlevelsen reduceres

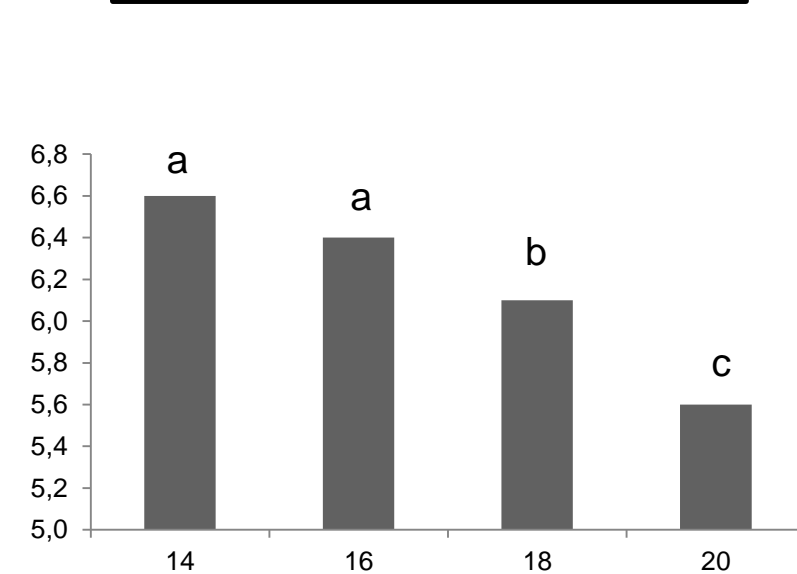
% døde og flyt. (dag 21)



Grise i kullet (dag 21)



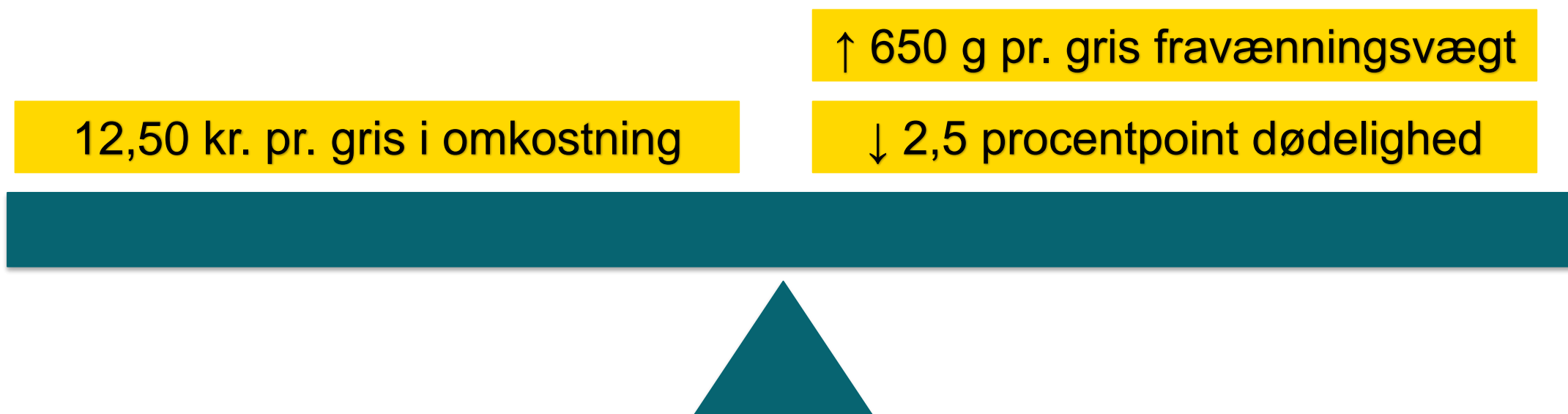
Vægt pr. gris (dag 21)



Medd. 1116

## Det koster

- Et mælkekopanlæg kostede i 2017 12,50 kr. pr. fravænnet gris – Erfaring nr. 1708
  - 80-90 % af denne omkostning gik til mælkepulver





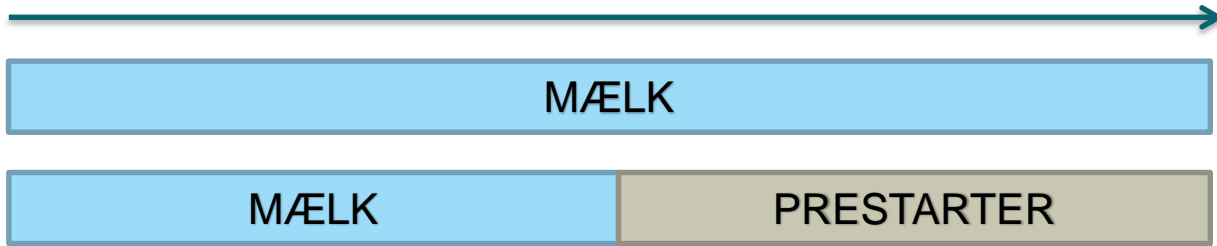
## Tilbud til dig

### Minivådfoderanlæg

- Billigere i drift end mælkeanlæg
- Få højere overlevelse
- Få flere fravænnede pr. fravænning
- Reducer ammesøer
- Få højere fravænningsvægt
- Spar foder i smågrisestalden
- Enzymtræning

# Afprøvning med mælk versus mælk + vådfoder

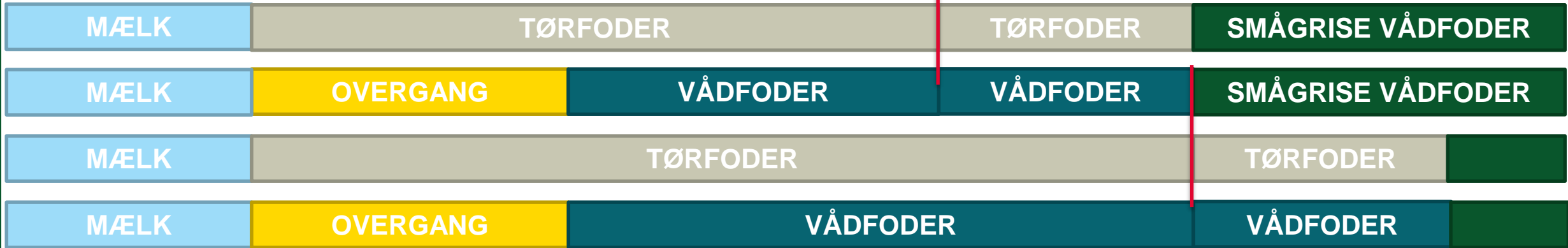
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24



- Ingen effekt på fravænningsvægt
- Ingen effekt på tilvækst (farestald eller smågrise)
- Ingen effekt på antal fravænnede grise pr. kuld
- Meddelelse nr. 1191
  
- Mælk eller mælk + vådfoder er lige godt

# Ny afprøvning sammenligner vådfoder med tørfoder tildelt med hånden

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 42...9 UGER



Vådfoder fra dag 9 efter faring gav:

- Højere fravænningsvægt – ca. 240 g pr. gris
- Højere tilvækst indtil uge 9 – ca. 20 g pr. dag
- Højere slutvægt uge 9 – ca. 1 kg pr. gris
- Kuld med højere overlevelse indtil fravænning
- Kuld med færre udtagne grise indtil fravænning

Fravænning

Mælk og vådfoder er lige gode, men begge er bedre end tørfoder



## Minivådfoderanlæg koster også

- Et minivådfoderanlæg er dobbelt så dyrt som et mælkekopanlæg (2017)
- Med en afskrivningsperiode på 10 år giver det 2 kr. pr. gris?
- Foderpris farestald vådfoderstrategi ved 4 uger: 6,5 kr. pr. fravænnet gris
- Foderpris farestald tørfoderstrategi ved 4 uger: 4,5 kr. pr. fravænnet gris
- Sættes omkostningerne op mod produktiviteten var der bedst økonomi ved vådfodring i farestalden

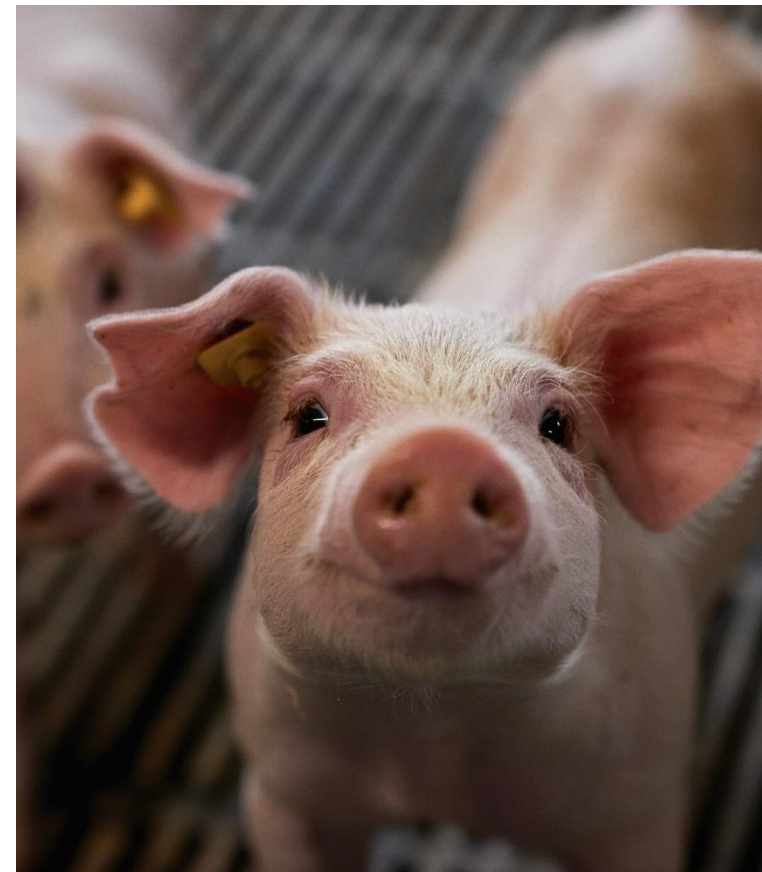


colourbox



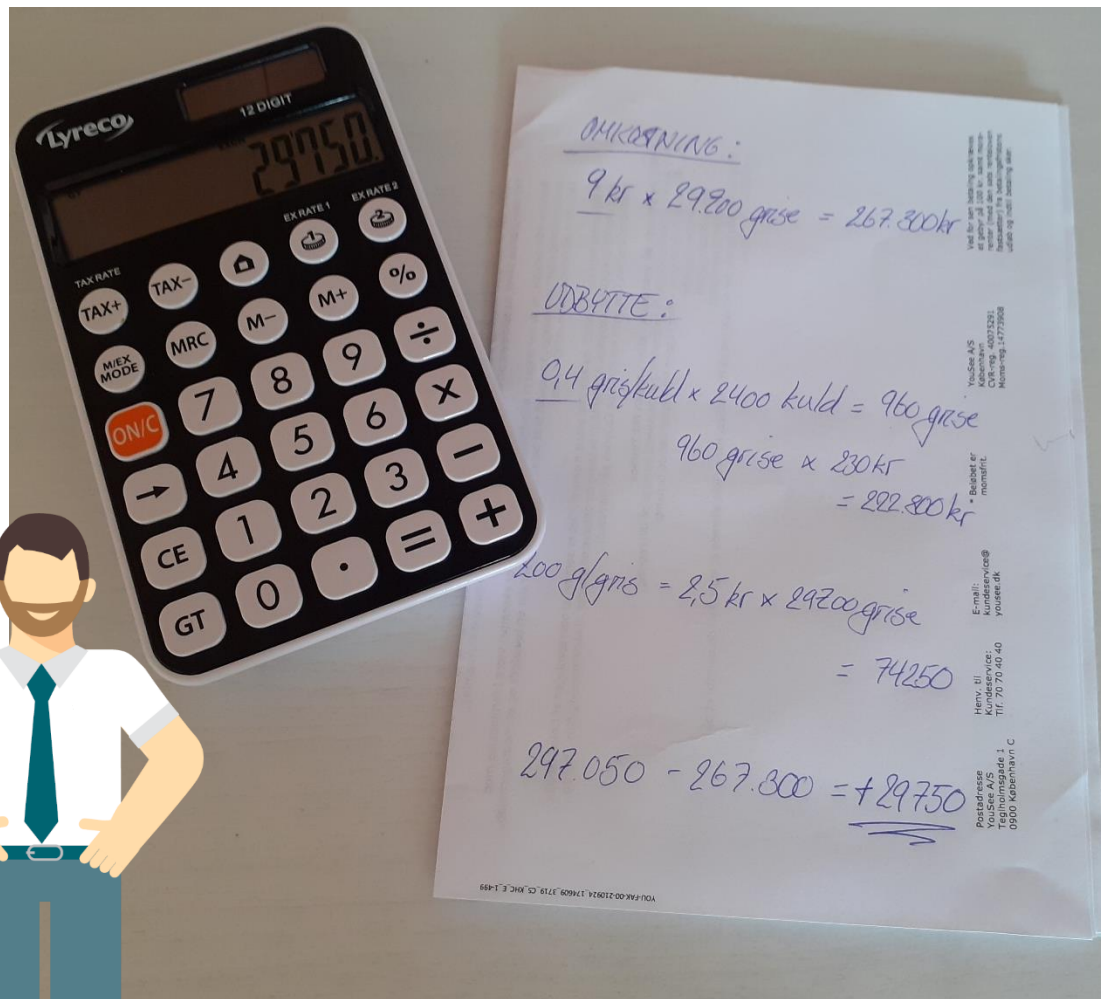
## Det er en god nyhed

- Det er vildt, at vi kan forbedre produktivitet med en foderændring mellem dag 9 efter faring og fravænning
  - 0,4 flere fravænnede grise ved 4 uger
  - 0,7 flere fravænnede grise ved 5 uger
  - + 1 kg ved slut
- Vi skal lære mere for at finde ud af, om det reelt er en bedre pattegris, når den får mælk og vådfoder



# Søren TÆNKER, at han kan få et overskud på et mælkeanlæg

- Søren vil købe et billigt mælkeanlæg
- Søren regner sig frem til 9 kr. pr. gris i omkostning, som modsvarer 200 g højere fravænningsvægt + 0,4 flere frav./kuld
- Søren kan jo bare slukke for mælken, når noteringen er lav



## Men Søren skal ikke regne på, om mælkeanlæg giver overskud....

- En fremgang i egenfravænning på 0,4 grise pr. kuld ædes af avlsfremgangen indenfor en kort årrække
- Hvis Søren lukker for hanen, vil han opleve lavere produktivitet

Søren skal regne på flere alternativer... Hvad kan ellers give højere fravænningsvægt og give plads til ammesøer

- en reduktion i antal af søer
- bygge farestier





**Søren reducerer soantallet?**

## Soantal tilpasses kapaciteten i smågrisestaldene



	2011	2021
Solgte grise pr. år, stk.	29.700	29.700
Fravænnede kuld pr. år, stk.	2.435	1.950
<b>Antal årssøer, stk.</b>	<b>1.000</b>	<b>848</b>
Antal farestier, stk.	250	250
<b>Fravæn. grise pr. faring, stk.</b>	<b>12,9</b>	<b>15,5</b>

# Soantal tilpasses kapaciteten i smågrisestaldene

## Drægtighedsstaldene:

- God plads
- Bedre logistik
- Bedre flow - bestemmer, hvornår soen skal forlade besætningen

## Farestaldene:

- Fravænningsvægt uændret?
- Personale?
- Kommer der uorden eller orden?

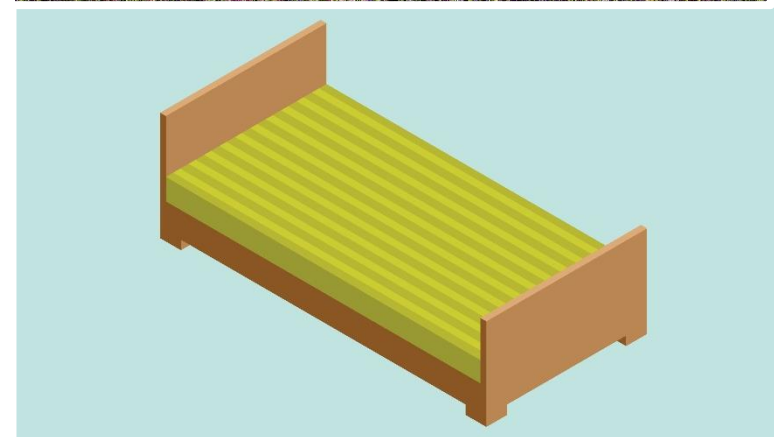


## Soantal tilpasses kapaciteten i smågrisestaldene

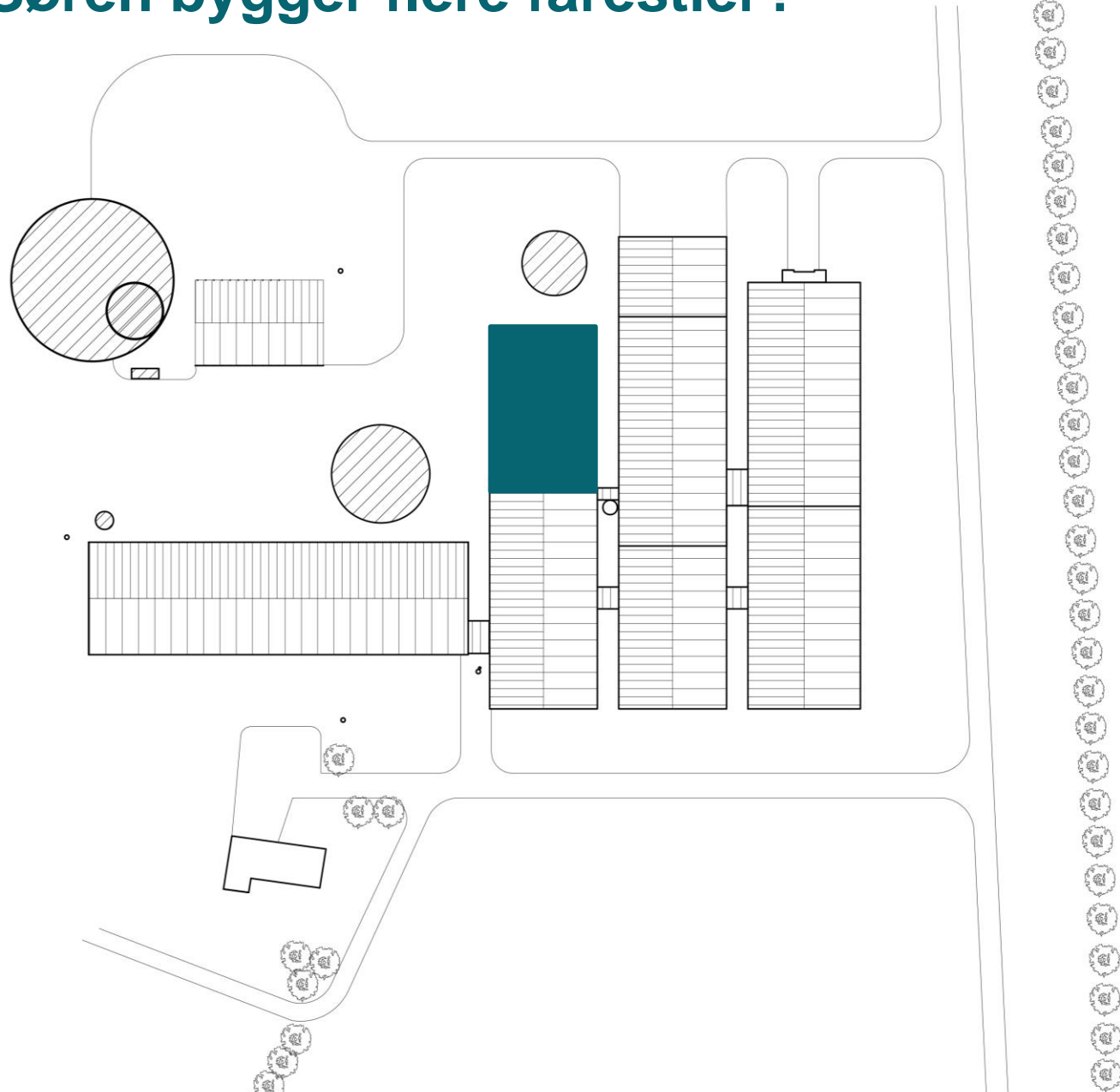
	Kr. pr. gris (over 10 år)	Kr. i alt (over 10 år)
Tab - uudnyttet produktionsapparat	1,44 kr./gris	521.403 kr.
Øget omkostninger, løn (hvis ikke denne reduceres)	1,13 kr./gris	408.000 kr.
I alt	2,57 kr./gris	929.403 kr.



# Hvad gør Søren nu? Hvilke bundlinjer skal der optimeres efter?



# Søren bygger flere farestier?



## Søren bygger flere farestier?



	2011	2021
Solgte grise pr. år, stk.	29.700	35.000
Fravænnede kuld pr. år, stk.	2.340	2.340
Antal årssøer, stk.	1.000	1.000
<b>Antal farestier, stk.</b>	<b>250</b>	<b>250</b>
Fravæn. grise pr. faring, stk.	12,9	15,5

# Søren bygger flere farestier?

## Drægtighedsstaldene:

- ?

## Farestaldene:

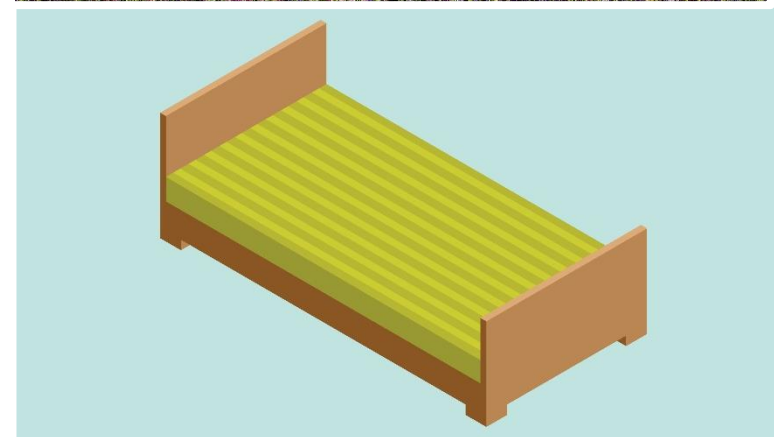
- Fravænningsvægt uændret?
- Personale?
- Kommer der uorden eller orden?



## Søren bygger flere farestier?

Bygger flere farestier	Afskrivning, bygninger, år	Afskrivning, inventar, år	Omkostning, kr. pr. gris
+ 20 farestier Investering 700.000 kr.	10	10	2,50

# Hvad gør Søren nu? Hvilke bundlinjer skal der optimeres efter?



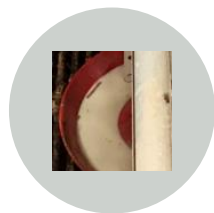
# Hvad gør Søren nu?



Orden i ugeholdene?



Mælkekopper?



Mini-vådfoderanlæg?



Færre søer?



Flere farestier?

## Imens Søren overvejer, besøger vi Mette





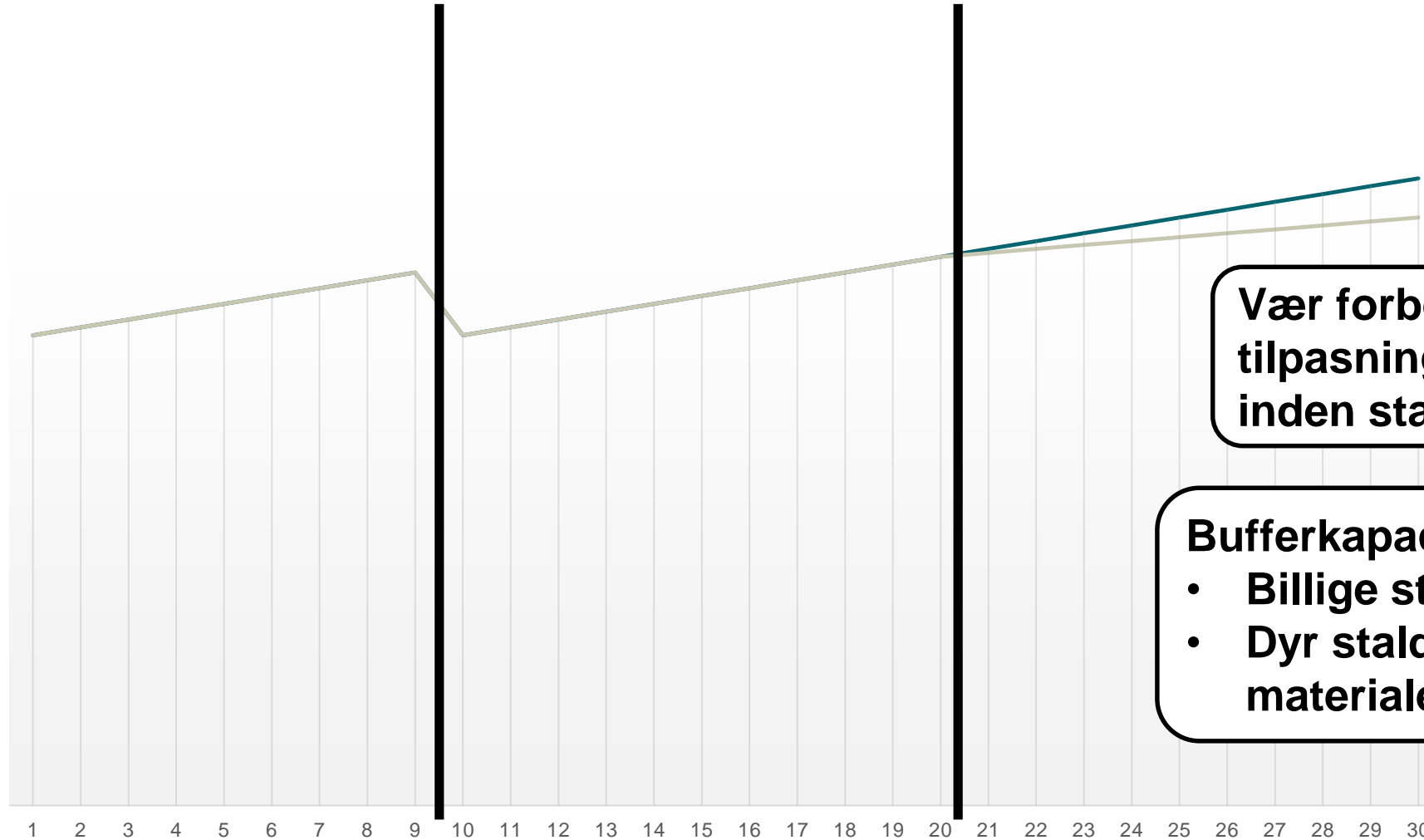
## Mette ønsker at bygge helt nyt staldanlæg

Der skal indsættes kapacitet til effektivitetsfremgang i form af.....

- Flere fravænnede grise?
- Differentieret fodring af poltene?
- Store og små faresektioner, så ændringer i holdstørrelsen kan håndteres?
- Etc.



# Mette ønsker at bygge helt nyt staldanlæg

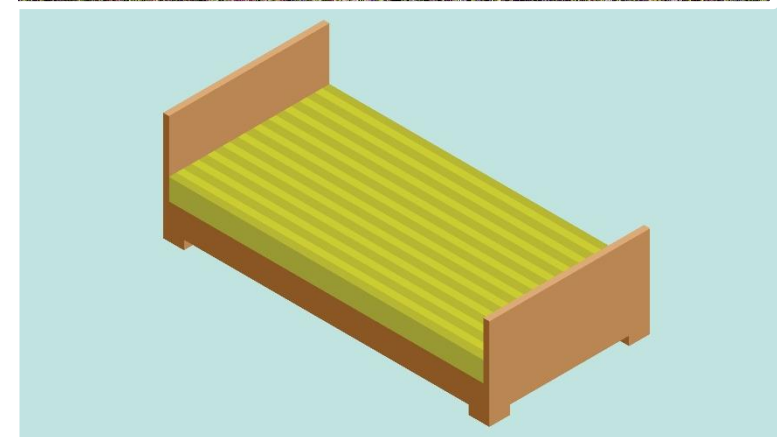


**Vær forberedt på, at der skal ske tilpasninger i produktionen, inden stalden er slidt ned**

**Bufferkapacitet også i økonomien**

- Billige stalde med kort levetid?
- Dyr stald med genanvendelige materialer?

# Også Mette skal overveje, hvilke bundlinjer, hun skal optimere efter?



Både Søren og Mette overvejer, hvilke bundlinjer, de skal optimere efter?



**Resultatet af dine overvejelser  
= en velovervejet strategi  
= definitionen på bæredygtighed**

# Definition bæredygtig

## Betydninger

---

1. som sikrer eller indebærer **holdbare positive resultater** (i en bestemt henseende) uden at **ødelægge det foreliggende grundlag** SPROGBRUG kendt fra 1977

# TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra  
SEGES Svineproduktion på  
[www.svineproduktion.dk](http://www.svineproduktion.dk)



 [facebook.com/SegesSvineproduktion](https://facebook.com/SegesSvineproduktion)